

..TÜRKİYE KÜBA

**SAĞLIK HEYETİ KÜBA ZİYARETİ
SONUÇ RAPORU**

23 - 28 ŞUBAT 2019, HAVANA

T.C. Ticaret Bakan Yardımcısı Gonca Yılmaz Batur ve Küba Dış Ticaret ve Yatırım Bakan Yardımcısı Ileana Nunez Mordoche eş başkanlıklarında 26-27 Şubat 2019 tarihlerinde Havana'da gerçekleştirilen Türkiye-Küba Teknik İzleme IV. Dönem Toplantıları ile eşzamanlı olarak **DEİK Sağlık İş Konseyi (SAİK)** organizasyonunda ilaç, biyoteknoloji ve sağlık hizmetleri firmalarından oluşan, Türkiye İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumu (TİTCK) Başkanı Dr. Hakkı Gürsöz başkanlığında, 15 kişilik bir heyetle Küba'ya sağlık heyet ziyareti gerçekleştirildi.

Sağlık heyeti Şubat 2018 tarihinde Küba'ya yapılan sağlık araştırma ziyareti sonrası **SAİK** tarafından hazırlanan Küba Sağlık Sektörü İnceleme Raporu'nda sağlık hizmetleri ve ilaç alanında potansiyel işbirliği alanlarının kamu ve özel sektör tarafından olumlu değerlendirilmesi; hali hazırda Küba'ya ihracat veya ithalat yapanların Kübalı makamlarla yaşadıkları sorunların üst düzey bir heyet ziyareti ile muhataplarla çözüm önerilerinin müzakere edilerek sonuca varılması; genetik/ilaç araştırma merkezlerinin yerinde ziyaret edilerek Türk biyoteknoloji ve ilaç firmaları için işbirliği alanlarının görüşülmesi görüşülmesi önerilmişti. Bu amaçlarla ziyaret gerçekleştirildi.

Heyetin konakladığı Iberostar Parque Central Otelinde 23 Şubat 2019 Cumartesi günü **T.C. Havana Büyükelçisi Sayın Berris Ekinci, Havana Ticaret Müşaviri Alev Düzgün ve Büyükelçilik 2. Katibi Nilüfer Aksoy**’ın katılımıyla **Küba hakkında genel bilgilendirme toplantısı** yapıldı. Yapılan bilgilendirme toplantısında aşağıdaki değerlendirmeler yapıldı.

- ABD’nin Küba’ya uyguladığı ambargonun halen devam etmesi, Trump yönetiminin Küba karşıtı tavrı ve uygulamaları ile Küba-Amerika ilişkilerinin nispeten gergin ve mesafeli olduğu dönemlerden birinde bulunduğu altı çizilerek bu dönemi lehimize kullanmamız gerektiği vurgulandı. Nitekim ileride Trump yönetimi tarafından Küba’ya bir açılım yapılması durumunda Türkiye’nin Küba ile dış ticaret avantajı ciddi anlamda azalacaktır. Ayrıca son 3 yıldır Türkiye-Küba arasındaki ikili ticaret hacminin artması için Türkiye’deki Küba Ankara Büyükelçiliği ile Küba Dış Ticaret Bakanlığı’nın eşgüdüm halinde çalışıyor olmasının Türk özel sektörü açısından motive edici bir güç olduğu ifade edildi.

- T.C. Havana Büyükelçisi Sayın Berris Ekinci Ticaret Bakan Yardımcısı beraberindeki özel sektör heyetinin ve farklı Bakanlıklarından oluşan kamu heyetinin böyle bir dönemde Küba'ya gelmesinin, hem Küba yönetimine, hem de diğer ülkelere Türkiye'nin Küba ile gerçekçi ve üst düzeyli bir işbirliği geliştirme niyeti olduğu mesajını verdiğini vurguladı.
- Türkiye'nin, Venezüella'nın son 2 yıldır siyasi ve ekonomik krizinde devlet başkanı Nicolas Maduro'yu kendisini geçici başkan ilan eden Juan Guaido'ya karşı Rusya, Çin, İran, Bolivya ve Küba ile birlikte desteklemesi önemli bir güç olmaktadır.
- Halen Rusya, Çin, Vietnam, Fransa, İspanya ve İtalya Küba'da etkili konumdadır. Turizm sektörü genelde İspanyolların yönetimindedir.
- Miami'ye göç eden Kübalılardan ülkelere yıllık 4,5 Milyar Dolarlık para akışı olmaktadır.
- Küba'da 24 Şubat 2019 tarihinde yapılan Yeni Anayasa Referandumunda halkın %87'si mevcut komünist uygulamalar içeren anayasadan özel mülkiyet hakkının korunduğu ve özel yatırımlara ayrıcalıklar tanıyan bir anayasaya geçişi desteklemiştir.
- Hindistan'ın ve Asya kıtasının en büyük biyoteknoloji firmalarından biri olan Biocon'nun 2010 yılında Küba Moleküler İmmunoloji Merkezi (CIM) ve ticari işbirliklerini yürüten CIMAB ile bazı ilaçların geliştirilmesinde ve ruhsatlanma/pazarlanmasında stratejik işbirliği yapmaya başladıkları ifade edildi. Küba'nın araştırma merkezlerine, eğitim ve sağlık sektörlerine, beyin gücünü geliştirmeye yönelik yaptığı yatırımların çok katma değerli oldukları, Türkiye'nin ise biyoteknoloji alanında bu teknoloji transferine ihtiyacı olduğu ve potansiyel işbirliği yapılabilecek ilaçların klinik çalışmalarında ortak çalışmalar yapılabileceği ve bazı yenilikçi ilaçların Türkiye'deki ilaç üretim tesislerinde üretilebileceği belirtildi.
- Okan Üniversitesi Hastanesi'nin Küba'da 2018 yılı içerisinde Havana Tıbbi Bilimler Üniversitesi ile öğrenci değişimini, Küba Sağlık Hizmetleri Kurumu (SMC) ile Kübalı onkoloji doktorlarının Okan Üniversitesi Hastanesi'nde çalışmalarını ve Kanseri Araştırma Merkezi INOR ile dönemsel eğitim ve onkoloji doktorlarının karşılıklı eğitim ve seminer için görevlendirilmelerini içeren 3 anlaşma imzaladığı ve anlaşmaların bu yıl içerisinde uygulamaya geçirileceği belirtildi.

BioCubaPharma

25 ŞUBAT 2019

Heyet ilk toplantısını 25 Şubat 2019 Salı günü **BioCubaPharma**'da yaptı. T.C. Havana Büyükelçisi Sayın Berris Ekinci'nin de katıldığı toplantıda heyetin ziyaret amacı ve Küba'da kalınacak süre boyunca kurmayı planladığımız ticari bağlantılar hakkında Kübalı yetkililere genel bilgilendirme yapıldı. BioCubaPharma başkanı Dr. Augustine Lage ve İş Geliştirme ve Pazarlama Müdürü Dr. Normando Iznaga Escobar'ın katıldığı toplantıda BioCubaPharma'nın genel yapısı, işbirliği alanları ve dış ticareti yapılabilecek ilaçlar ve projeler anlatıldı. Küba'daki ilaç ve biyoteknoloji alanındaki tüm araştırma merkezleri ve şirketlerin çatı kuruluşu olan BioCubaPharma'nın altında **CIM, CIGB, Finlay Aşı Enstitüsü, BioCen, MEDSOL, AICA, FarmaCuba, CINEURO** ve **CIE** gibi 34 şirket ve araştırma merkezinin olduğu; 20.234 çalışanın 216'sının doktora ve 1219'unun yüksek lisans diplomasına sahip bilim insanlarından oluştuğu aktarıldı.

BioCubaPharma olarak G.Kore, Singapur, Tayland, Hong Kong, Avusturalya, Malezya, Almanya, İtalya, İspanya, İsviçre, Birleşik Krallık gibi **56 ülke ile işbirliği yaptıkları** dile getirilerek, BioCubaPharma'nın 40'a yakın ülkeye 38 çeşit ilaç ihraç ettiği ve yıllık molekül/ilaç ihracat kapasitesinin **700 milyon Dolar** olduğu vurgulandı.

- Türk Eczacılar Birliği (TEB) ile BioCubaPharma arasında sağlık alanında işbirliği anlaşması (MoU) imzalandı.

Türk heyeti tarafından BioCubaPharma'ya iletile öneriler:

1. Küba'da geliştirilen molekül ve ilacın klinik araştırmalarında Ar&Ge işbirliğine yönelik olarak TİTCK & BioCubaPharma arasında MoU yapılması,
2. Küba biyoteknolojisinin Türkiye'deki son teknoloji donanımına sahip ilaç üretim tesislerinden yararlanmaları; üretilen bu ilaçların Türkiye'nin periferisindeki ülkelere satışı ve pazarlanmasında işbirliği yapılması,
3. Biyoteknoloji alanında Küba'dan Türkiye'ye teknoloji transferi;
4. Jenerik ilaç üretimi konusunda işbirliği.

BioCubaPharma'nın Genel İşbirliği Alanları

- Lisans Anlaşmaları
- Ortak Proje Geliştirme Anlaşmaları
- Yurtdışında Şirket Ortaklığı
- Temsilcilik ve Tedarik Anlaşmaları
- Yurtdışı İştiraklerin Birleşimi
- Teknoloji Transferi Anlaşmaları
- Fason Üretim
- Küba'da Yabancı Yatırım

Moleküler İmmünoloji Merkezi (CIM)

25 ŞUBAT 2019

BioCubaPharma'da yapılan toplantının ardından **Moleküler İmmünoloji Merkezi (CIM), Biyoteknoloji ve Genetik Mühendisliği Merkezi (CIGB) ve Küba Sağlık Hizmetleri Kurumu (SMC)** yetkilileri ile toplantılar yapılarak üretim merkezleri ziyaret edildi.

- **Moleküler İmmünoloji Merkezi'nin (CIM)** eski başkanı ve bilim insanı Dr. Augustine Lage CIM'in kanser hastalıklarına karşı geliştirdiği ilaç ve molekül çalışmalarını anlattı. CIM'in geliştirdiği ilaçları uluslararası pazarlara dış ticaretini yürüten CIMAB S.A.şirketinin iş geliştirme yöneticisi Yodira Pérez Díaz merkez ve faaliyetleri hakkında bilgi verdi. CIM'in 3 üretim merkezinde 1100 kişi çalıştığı, Hintli Biocon firması gibi 4 ticari işbirlikleri olduğu (joint ventures), belirtilmiştir. Merkezin ürettiği 110 ürünün kaydının yapıldığı ve 6'sının da kullanıma sunulan, pazarlanan ürünler oldukları vurgulandı.
- CIM'in nörodejeneratif hastalıkların tedavisinde uygulanmak üzere geliştirdiği ve henüz erken gelişim aşamasında olan **NeuroEPO** ilacının Türkiye'de ruhsatlanması ve pazarlanması konusunda tüm haklarının satın alımıyla ilgili heyette yer alan **ABDİ İBRAHİM** ile **CIMAB** arasında 25 Şubat 2019 tarihinde MoU imzalandı.
- Heyette yer alan **Novagenix İlaç** ile CIM ile arasında Monoklonal Antikor karakterizasyonu ve Memeli hücre kültürünün protemik çalışmasının yürütülmesi alanlarda işbirliği kurmak üzere uzlaşma sağladı.
- Heyette yer alan **Hasbiotech** firmasının CIM ve ticari şirketi CIMAB ile ticari işbirlikleri bio benzer bazı ürünlerin (rekombinan insan eritropoetini ve filgrastim) ruhsatlanması ve satışı için 2007 yılında başlamıştır. Bu işbirliği 2013 yılından bu yana genişleyerek NSCLC hastalığının tedavisinde kullanılan tedavi edici kanser aşısı Vaxira'nın ruhsatlanması, Türkiye ve periferisindeki ülkelerde satışını kapsamasına kadar ilerlemiştir. Hasbiotech ve CIM tedavi edici diğer kanser aşılarının da ortak geliştirilmesi ve ticari haklarının Hasbiotech tarafından satın alınarak pazarlamasının yapılmasını karşılıklı arzu etmektedir.
- **Hasbiotech** uluslararası İyi Üretim Uygulamaları kapsamında farmasötik ürünlerin formülasyonu, doldurulması, paketlenmesi ve analitik kontrolü için üretken bir birimin inşasını da içeren SZDEM'e yatırım yapmanın fizibilitesini değerlendirmeye isteklidir. Bu gibi farmasötik ürünler, bu iki ülkeye ve/veya başka pazarlara bitmiş olarak tedarik edilmek üzere Küba'da veya Türkiye'de üretilecektir.

Biyoteknoloji ve Genetik Mühendisliği Merkezi (CIGB)

25 ŞUBAT 2019

- CIM ve CIMAB'daki toplantıların ardından **Biyoteknoloji ve Genetik Mühendisliği Merkezi (CIGB)** ziyaret edildi. **CIGB Genel Direktörü Eulogio Pimentel Vazquez**, 1600 çalışana sahip olan CIGB'nin temel ürünleri; biyoteknolojik ve biyomedikal ürünler geliştirdikleri anlatıldı. Örneğin **Heberprot B** (diyabetik ayak tedavisi ilacı), **Hepatit B**, **CIGB 500** (kalp krizi sonrası ölüm ve morbiditeyi azaltan ilaç), **CIGB 814** (romatoid atrit), **CIGB 845** (inme/felç tedavisinde kullanılan ilaç), **HeberDemaWax** (görme problemleri için), **CIGB 540** (cilt alerjileri tedavisinde) ve **CFB** (multiple skleroz hastalığı tedavisinde) ilaçlarını geliştirdiklerini ve bir kısmının klinik araştırmalarının devam ettiği belirtildi. Bunların yanı sıra bazı kanser ilaçlarının da üzerinde çalışıldığı aktarıldı.

Küba Sağlık Hizmetleri Kurumu (SMC)

25 ŞUBAT 2019

Daha sonra **Küba Sağlık Hizmetleri Kurumu (SMC)** ziyaret edildi. Küba Sağlık Hizmetleri Kurumu Başkan Yrd. Victor Tamayo, Küba'da devlet tarafından sunulan tüm sağlık hizmetlerinin Küba vatandaşlarına bedelsiz olduğunu ve Kurumunun bu sağlık hizmetlerin diğer ülkelere ticaretini yapan, ihracatını yapan bir yapı olduğunu belirtti. Kübalı doktorların diğer ülkelerde görev alarak çalışmaları için, ülkelerle Küba devleti arasındaki işbirliği anlaşmalarının, SMC aracılığıyla yapıldığı ve kendilerinin tek yetkili merkez olduğunu vurguladı. Cezayir Sağlık Bakanlığı ile yaptıkları ikili sağlık işbirliği anlaşması uyarınca Cezayir'de 3 hastanede Kübalı doktorların sağlık hizmetlerini verdiklerini ve tüm klinikleri yürüttüklerini; Katar Sağlık Bakanlığı ile anlaşmaları uyarınca Katar'daki bazı hastanelerde de Kübalı doktorların çalıştığını dile getirdi. Ayrıca Afrika kıtasında pek çok ülke ile yaptıkları ikili sağlık işbirliği anlaşmaları uyarınca Kübalı doktorların pek çok Afrika ülkesinde devlet hastanelerinde çalıştığını vurguladı. Türk devleti ile de buna benzer anlaşmalar yapabileceklerini, Türk özel hastaneleriyle de Kübalı doktorların Türkiye'deki özel hastanelerde veya yurtdışındaki yatırımlarında çalışabileceklerini vurguladı.

Küba Sağlık Hizmetleri (SMC) kurumu ile yapılan görüşmede İstanbul Okan Üniversitesi temsilcisi 2018'de SMC ile yaptıkları anlaşma gereği Kübalı doktorların Mart 2019 tarihinde İstanbul'da göreve başlayacaklarını belirtti.

Küba Sağlık Hizmetleri Kurumu (SMC) ile birkaç yıldır çalışan **Cuba Momentum** genel müdürü Gökhan Eşeli Türkiye'den akciğer kanseri tedavisi ve bazı deri hastalıkları tedavileri için hastaları Küba'ya SMC üzerinden yönlendirdiğini ve 2018 yılında Türkiye'den en fazla hastayı yönlendiren aracı şirket olarak SMC tarafından belirlendiklerini ifade etti.

SMC firmasının İskandinavya ülkelerinden yaşlı, kronik hasta ve palyatif bakım alanlarında bazı ülke sağlık bakanlıklarından talep aldığı; bu alanda yetişmiş sağlık personeli ve işgücünün var olduğunu dolayısıyla Türkiye veya Avrupa ülkelerine ihraç edebileceklerini ancak bu ülkelerle yakın işbirlikleri/iletişimleri olmamaları dolayısıyla Türkiye'den yaşlı ve kronik hasta bakımı alanında deneyimli enstitüler ve bakımevleri ile Avrupa pazarına işbirliğinde girmeye sıcak baktıklarını dile getirdiler.

Küba İlaç ve Medikal Cihaz Kontrol Merkezi (CECMED)

26 ŞUBAT 2019

Türkiye İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumu'nun (TİTCK) Küba'daki eşdeğer kurumu olan **CECMED**'te toplantı yapıldı. TİTCK Başkanı Dr. Hakkı Gürsöz ile CECMED Başkanı Dr. Rafael B. Perez Cristia kendi kurum yapıları ve her iki ülkedeki ilaç mevzuatı ve uygulamaları hakkında bilgi verdiler. Center of State Control for Medical Drugs and Medical Devices (CECMED) 1898 yılında kurulmuş olup Küba'da üretilen veya ithal edilen tüm ilaçların, aşıların, biyoteknolojik ve biyolojik ürünlerin, homeopatik ürünlerin halkın kullanımına sunulmadan evvel ruhsatlandırıldığı ve denetiminin yapıldığı tek merkezdir. Küba'daki üretim merkezlerini veya diğer ülkelerden ithal edilen ilaç ve diğer biyoteknolojik ürünlerin üretim merkezlerini CECMED denetlemektedir.

Küba'da ilacın ve medikal malzemenin ruhsatlanabilmesi için önce CECMED kurumuna tam CTD dosyası ile başvuru yapılması gerekmektedir. CECMED'in denetim uzmanları yurtdışındaki ilaç firmalarını yerinde denetleyip GMP Belgesi düzenliyorlar. Denetime gelmeden, TİTCK GMP Belgesini, Küba CECMED kurumu kabul etmiyor yani henüz tanımıyor. Ruhsat almadan Küba'ya ihracat satış yapılamamaktadır. Türkiye ile TİTCK arasında ruhsat alım sürecinde TİTCK GMP'sinin kabul edilebilmesi için ikili işbirliği anlaşması yapılabileceği vurgulandı.

CECMED Başkanı Dr. Cristia Afrika, Latin Amerika ve Avrupa ülkeleriyle ikili işbirliği anlaşmaları olduğunu vurguladı. (Bunlar arasında Rusya, Belarus, Almanya, Cezayir, Polonya bulunuyor.)

2016 yılından bu yana ICH'in gözlemci üye statüsünde olan Küba'nın CECMED kurumu, PICS üyeliğini ise 2020 yılı içerisinde tamamlamayı öngörmektedir.

Küba Sağlık Bakanlığı tarafından Geleneksel Tıp ve Homeopati Programı yürütülmekte olup, 53 Homeopatik ürünün CECMED tarafından ruhsatlandırıldığı ifade edildi.

Carlos Finlay Aşı Enstitüsü

26 ŞUBAT 2019

Sağlık heyeti Küba Dış Ticaret ve Yatırımlar Bakanlığı'nda (MINCEX) iki ülke teknik izleme komite toplantılarının açılış toplantısına katıldı.

Aynı gün halk sağlığı alanında pek çok önleyici aşı geliştirilen **Carlos Finlay Aşı Enstitüsü**'nde Uluslararası İlişkiler Direktörü Danev Ricardo Perez Valerino tarafından Enstitü'de geliştirilen aşı çalışmaları hakkında heyete bilgi verildi. Sarıhumma bulaşıcı hastalığına karşı aşığı 1900'lerin başında geliştiren Carlos Finlay'ın adının verildiği Enstitü Dünya Sağlık Örgütü literatürüne giren Menenjit B aşısını 1983 yılında geliştirmiş olup ve son olarak anneden bebeğe AIDS'in geçişini engelleyen aşı çalışmalarını yürütmektedir. Halen Türkiye'de karma aşı içerisinde tüm bebeklere uygulanan **Menenjit B** (meningococ) aşısı 1980'lerde bu Enstitü'de geliştirilmiştir. Menenjit B aşısı günümüzde 17 ülkede lisanslı olarak uygulanmaktadır. Bunun yanı sıra Hepatit B, difteri, tetanoz gibi 5 antijenin 4'ünü Finlay Aşı Enstitüsünde üretilmektedir.

Enstitünün geliştirmekte olduğu aşı (**vamengoc BC** çeşidi) için Türkiye'den bir partnerle klinik çalışmalarının birlikte yürütülmesinde potansiyel işbirliği olanağının var olduğu dile getirildi. O aşının Türkiye-Küba işbirliğinde birlikte tamamlanması ve Türkiye'de üretimi için proje önerileri üzerine fikir alışverişinde bulunuldu. Enstitü tarafından geliştirilmekte olan ve 2023-2025 yıllarında tamamlanması beklenen **Quimi-Vio** adı verilen karma aşı (**pneumococcal conjugate vaccine 20**) hakkında bilgi verildi. TİTCK ve heyetteki ilaç firmaları özellikle geliştirilmekte olan bu aşı üzerinde çok ilgilendi. Finlay Aşı Enstitüsü Brezilya'daki Bio Manguinhos Enstitüsü ile işbirliği yapmakta olduklarını belirtti.

Ayrıca **Men C, Men W, Men X** ve **S1** aşılarının klinik çalışmalarıyla ilgili Nijerya ve Etiyopya ülkeleriyle işbirliği yürüttüklerini dile getirdi. Fransa, Birleşik Krallık, İspanya, İtalya ile çeşitli işbirlikleri olduğunu; Vietnam, Mısır ve İran'daki bazı biyoteknoloji şirketleri ve enstitülerle ticari işbirliği yaptıklarını vurguladı. Türkiye'den de kamu sağlık otoritelerinin BioCubaPharma ile, özel sektör firmalarının ise doğrudan Finlay Enstitüsü ile işbirliği yapmak üzere irtibata geçebileceği belirtildi.

Küba Sağlık Bakanlığı

27 ŞUBAT 2019

Nacional Otel'de Küba ve Türkiye Ticaret Bakan Yardımcılarının katılımlarıyla Türkiye-Küba İş Forumu düzenlendi. Forumu katılan Küba devlet kurumları ve ticari işbirlikleri yapan şirketlerin genel müdürleri ile Türkiye'den katılan ilaç, biyoteknoloji firmaları ile diğer sektörlerden firma yetkilileri arasında B2B görüşmeler yapıldı.

Aynı gün **Küba Sağlık Bakanlığı Bakan Yardımcısı Dr. Marcia Cobas Ruiz** ile **T.C. Ticaret Bakan Yardımcısı Gonca Yılmaz Batur** başkanlığında yapılan toplantıda bazı temel alanlarda olası işbirlikleri değerlendirildi:

- Küba Sağlık Bakan Yrd. Ruiz Küba'da halkın ilaç tüketiminin %80'nin yerel olarak karşılandığını; Küba'nın sağlık alanında 52 ülke ile işbirliği yapıldığını ve bunların 24'ünün Latin Amerika ülkeleri ve 28'sinin Afrika ülkeleri olduğunu; Cezayir, Vietnam, Çin, Portekiz, Kuveyt, Suudi Arabistan, Bahreyn ve Katar ile sağlık işbirliği projelerinin bulunduğunu belirtti. Bakan Yrd. Ruiz ayrıca üç ülkeli projelere önem verdiklerini, özellikle bir ülkede yabancı bir firmanın hastane yapımını üstlendiği projelerde Kübalı doktorlar tarafından hastane işletme faaliyetlerinin sağlandığını vurguladı. Örneğin Brezilya, Güney Afrika ve Hindistan ülkelerinde yapılan 3 ülkeli işbirliklerinin var olduğu belirtildi. Haiti'de Norveçli bir firmanın yapacağı hastane inşaatından sonra, hastanenin yönetiminde ve kliniklerinde tümüyle Kübalı doktorların hizmet vereceği ifade edildi. Fransa, İngiltere ve Birleşik Arap Emirlikleri ile buna benzer işbirliği projeleri üzerinde çalışıldığı ifade edildi. Son olarak Nijer'de bir Türk firmanın hastane yapım sürecinde olduğu ve hastane tamamlandığında Kübalı doktorların bu hastanede çalışabilmesi için üçlü işbirliği projesi geliştirildiği ifade edildi.

- Küba Sağlık Bakan Yrd. Ruiz Kübalı doktorların Türkiye'nin 3. ülkelerdeki kamu ve özel sağlık kuruluşlarında görevlendirilmesi/istihdam edilmesine sıcak baktıklarını dolayısıyla Afrika'da örneğin Etiyopya ve Sudan ülkelerinde Türkiye ile birlikte sağlık hizmetlerinin sunumunda veya ilaç üretiminde işbirlikleri yapılabileceğini vurguladı. Bu ülkelerde Türkiye ile birlikte pazara girmeyi arzu ettiklerini dile getirdi.
- Biyoteknoloji alanında işbirliği yapılması, teknoloji transferinin yapılması ve Kübalı biyoteknoloji ve bilim insanlarının Türkiye'de dönemsel olarak çalışmaları veya tam tersi; karşılıklı değişim ve kısa dönemli çalışmalarda bulunmasının teşvik edilmesi görüşüldü.
- Küba tarafı, Türkiye'nin sağlık turizmi deneyimi ve bilgi birikiminden etkilendiğini, yabancı hastaların koordinasyonunu, sağlık turizminin pazarlanması ve uluslararası hasta süreçlerinin yönetimi için Türkiye'nin deneyiminden ve know-how'undan faydalanmak istediklerini belirttiler.

MEDICUBA ve INOR

27 ŞUBAT 2019

Toplantının ardından Küba'ya ihraç edilecek ilaç, biyoteknolojik ve medikal malzemelerin ihalelerinin çıktığı ve alımlarını yapan **MEDICUBA**'nın Başkanı Milene Perera Valdes ve ticari işbirlikleri müdürü Laritza Joanicot Mas ile toplantı yapıldı. **CECMED**'e kayıt olan medikal ürün ve ilaçlar, MEDICUBA'ya da kayıt olmak durumundadır. Firma ürünleriyle birlikte MEDICUBA'ya kayıt olduktan sonra MEDICUBA'nın ihale duyurusuna girer. MEDICUBA ihaleye çıkacağı zaman kayıtlı olan firmalara e-posta yoluyla ihale dökümanlarını iletir. Firma ihale dökümanları üzerinden ilgilendiği malzemeler için fiyat teklifi vererek ihaleye girer. 2019 ihalesinin 2018 yılı başında çıktığı ve alım sürecinin tamamlandığı belirtilmiştir. Dolayısıyla bu sene herhangi bir ilaç veya medikal malzeme ihalesi yapılmayacağı, 2020 yılı ihalesi için Türkiye'de ilaç ve medikal malzeme firmalarının MEDICUBA'ya kayıt olarak ihalelere girebilecekleri yetkililerce belirtilmiştir.

Son olarak **Onkoloji ve Radyobiyooloji Merkezi (INOR)**'nde Merkez Başkan Yrd. Dr. Lorenzo Anasagasti ile yapılan toplantıda, Küba'nın kanser araştırmaları ve tedavilerindeki geçmişi ve merkezin bulunduğu hastanede kanser tedavilerinde yapılan uygulamalar hakkında bilgi verdi.

T.C. Havana Büyükelçisi Sayın Berris Ekinci tarafından Büyükelçilik Rezidansında 27 Şubat 2019 akşamı T.C. Ticaret Bakan Yrd. Gonca Yılmaz Batur ve beraberindeki kamu ve özel sektör heyeti ile Küba Dış Ticaret Bakan Yrd. Ileana Nunez Mordoche ve beraberinde Küba'dan eşlik eden kamu kurumları yetkililerinin katılımlarıyla yaklaşık 70 kişinin katıldığı Resepsiyon düzenlendi.

BioCubaPharma, CIGB, CIM ve Finlay Aşı Enstitüsü'nün yaptığı SUNUMLARA aşağıdaki link üzerinden erişilebilir.

<http://www.deik.org.tr/contents-fileaction-18763>

HEYET LİSTESİ

NO	AD SOYADI	ÜNVANI
1.	Dr. Hakkı Gürsöz	Türkiye İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumu, Başkan
2.	Dr. Abdullah Sert	T.C. Sağlık Bakanlığı İkili İlişkiler Dairesi, Başkanı
3.	Süha Taşpolatoğlu	Abdi İbrahim İlaç, CEO
4.	Altuğ Oğuz	Tüm Ekip Pharma, Genel Müdür
5.	Sinan Usta	Türkiye Eczacılar Birliği, İl.Başkan
6.	Onursal Sağlam	Novagenix Bioanalytical, AR&GE Merkezi Genel Müdürü
7.	Alper Özkaya	Hasbiotech Biyoteknoloji, CEO
8.	Hüseyin Yılmaz	Hasbiotech Biyoteknoloji, Genel Müdür
9.	Mesut Zorlu	Hasbiotech Biyoteknoloji, Genel Müdür Yardımcısı
10.	Yıldızhan Ece Öztürk	Hasbiotech Biyoteknoloji, İş Geliştirme Danışmanı
11.	Prof. Dr. Mithat Kıyak	Okan Üniversitesi, Rektör Yardımcısı
12.	Zülfü Doğan	Kalan Company, CEO
13.	Gökhan Eşeli	Cuba Momentum, Genel Müdür
14.	Ömer Giray	Giraylar A.Ş., Genel Müdür
15.	Başak Canbulat	DEİK/Sağlık İş Konseyi, Koordinatör

KÜBA SAĞLIK OTORİTELERİ İLETİŞİM BİLGİLERİ

Victor Tamayo

Küba Sağlık Hizmetleri Kurumu Başkan Yrd. (SMC)
Comercializadora de Servicios Medicos Cubanos)

 00 53 720 90977

 vpnegocios@smcsalud.cu

 <http://www.smcsalud.cu/smc>

 Calle 44 #502, Esquina 5ta Avenida, Playa, La Habana

Dr. Lorenzo Anasagati

Ulusal Onkoloji ve Radyobioloji Merkezi Başkan Yardımcısı (INOR)
(National Instituto de Oncologia y Radiobiologia)

 0053 7 552 586

 uninor@infomed.sld.cu

 Calle 29 y F, Vedado-Ciudad de La Habana

Eulogio Pimentel Vazquez

Biyoteknoloji ve Genetik Mühendisliği Merkezi (CIGB) Genel Direktörü

 0053 7 250 4101

 eulogio.pimentel@cigb.edu.cu / rolando.paez@cigb.edu.cu

miriela.gil@cigb.edu.cu

 <http://www.smcsalud.cu/smc>

KÜBA SAĞLIK OTORİTELERİ İLETİŞİM BİLGİLERİ

Ana B. TORRES Minkova

CIGB'nin Ticari Şirketi Heber Biotech S.A. Satış Müdürü,
(Centro de Ingenieria Genetica y Biotechnologia)

☎ 0053 7 250 4582 / 250 4528

@ ana.blanca@heber-biotec.com

🌐 <http://www.cigb.edu.cu/en/>

📍 Calle 186 esq. Ave.31,Cubanacan Playa Ciudad de La Habana

Dr. Normando Iznaga Escobar

BioCubaFarma Pazarlama ve İş Geliştirme Müdürü

☎ 0053 7 643 8513

@ normando@oc.biocubafarma.cu

📍 Ave. Independencia No.8126 Esq. a Calle 100, Boyeros, La Habana

Dr. Augustin Lage

BioCubaFarma Başdanışmanı ve CIM Eski Bilim İnsanı

@ lage@cim.sld.cu

📍 Ave. Independencia No.8126 Esq. a Calle 100, Boyeros, La Habana

Danev Ricardo Perez Valerino

Finlay Aşı Enstitüsü Uluslararası İlişkiler Müdürü

☎ 0053 7 271 9298

@ rperez@finlay.edu.cu

🌐 www.finlay.edu.cu

📍 Ave.21 No:19810 e/198 y 200, Atabey, Playa La Habana

KÜBA SAĞLIK OTORİTELERİ İLETİŞİM BİLGİLERİ

👤 Laritza Joanicot Mas

MEDICUBA Dış Ticaret Müdürü

☎ 0053 7 830 5960 Ext:135

@ laritza.joanicot@medicuba.sld.cu

👤 Yodira Pérez Díaz

CIM'in Ticari Şirketi CIMAB S.A.

İş Geliştirme Yöneticisi

☎ 0053 7 271 5057 Ext: 106

@ yodia@cimab.cu

👤 T.C. Havana Büyükelçiliği, Berris Ekinci

☎ 0053 7 204 2237 / 0053 7 204 1204 / 0053 7 204 1205

0053 7 204 2899

@ embajada.habana@mfa.gov.tr

📍 5 Ta Avenida No: 3805 Entre 36 Y 40, Miramar, Ciudad Havana

👤 Havana Ticaret Müşavirliği, Alev Düzgün

☎ 00 53 7 204 2237 / 0053 7 204 1204 / 0053 7 204 1205

0053 7 204 2933

@ havana@ticaret.gov.tr

🌐 www.musavirlikler.gov.tr

📍 5 Ta Avenida No: 3805 Entre 36 Y 40, Miramar, Ciudad Havana